

ЯКІСТЬ ТА ДОСТУПНІСТЬ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується пошуком нових шляхів, пов'язаних із оптимізацією цього процесу, недостатнім її фінансуванням з боку держави, низьким рівнем конкурентоспроможності українських вищих навчальних закладів порівняно із закордонними та зміною орієнтирів надання освітніх послуг із кількісного на якісне. Чільне місце серед означених проблем займає і питання реформування вищої освіти загалом і її доступності зокрема. Попри всі намагання уряду, якісна вища освіта в Україні для багатьох не є доступною. Одним із напрямів розв'язання проблеми освіти в нашій державі є необхідність змін у системі фінансування сфери освіти, зокрема перегляд та вдосконалення існуючої системи кредитування навчання [1].

Освітня система є надзвичайно складною соціальною системою. Окремі її компоненти та підсистеми є автономними організаціями, які мають власну логіку і закономірності функціонування та розвитку. Тому процес змінювання системи освіти завжди має конкретний і локальний характер, виступає як сукупність процесів створення та запровадження окремих нововведень. Залежно від особливостей конкретного нововведення новий порядок може існувати локально, поширюватись на окремі підсистеми або ж охоплювати всю систему освіти та змінювати її [2].

Як свідчить досвід підтримки створення програми раціоналізації освітньої мережі через співпрацю між школами, перешкодою позитивним змінам в освіті залишається також брак управлінських навичок. Низька організаційна та управлінська підготовка освітянських кадрів гальмує втілення поставлених Міністерством освіти і науки України завдань переходу до нових стандартів, перешкоджає засвоєнню сучасної методології викладання в школах, ставить під питання нові принципи організації навчального процесу [3].

Реформування державного управління освітою на засадах відкритості, демократичності, децентралізації, оновлення змісту освіти, реального

залучення громадськості до управління як рівноправного партнера допоможе вирішити проблему набуття українським суспільством статусу суспільства, що навчається [4].

Ринок освітніх послуг потрібно визнати сферою обігу або системою економічних відносин стосовно купівлі-продажу освітніх послуг. Для цього виду ринку обов'язкові три компоненти: покупець, продавець і товар. Якщо ж це стосується освітніх послуг — споживач, виконавець, система знань, умінь та навичок. Кожен із означених компонентів пов'язаний із категоріями попиту, пропозиції і вартості. За своєрідністю реалізованого товару цей ринок безпосередньо відноситься до ринку послуг, але тісно пов'язаний і взаємодіє з іншими видами ринку: робочої сили, інформації, товарів тощо. Освітні послуги розглядаються як важливі і самобутні економічні блага, споживчі вартості, які створюються педагогічними працівниками. На їх виробництво витрачається праця освітян і матеріальні ресурси, тому такі послуги мають вартість, стають товаром і можуть бути об'єктом ринкових відносин [5].

Висновки. Ми маємо визнати, що до органу управління освітою визначають потреби та побажання громадян щодо кількості та якості освітніх послуг самостійно, без урахування побажань і потреб споживачів. Сучасне управління освітою відбувається за радянською схемою, для якої притаманна повна монополія влади без залучення громадськості. Громадяни України отримують освітні послуги фактично без об'єктивної оцінки їх якості та можливості вибору, по-перше, через відсутність повної інформації про можливість отримання освітньої послуги в місті, а по-друге — через пасивність громади до захисту своїх прав та інтересів.

Зважаючи на масштабність та інерційність регіональної освітньої системи, слід посилити зусилля щодо її модернізації та громадської підтримки як важливого людського та громадського пріоритету, адже суттєвого перелому в управлінні освітою, на жаль, не відбулося.

Процес прийняття важливих рішень на практиці потребує розподілу функцій влади, системи «стримувань і противаг», громадського контролю та експертизи, участі громади в управлінні в інтересах громадян.

Література:

1. Захаревич Г. О. // Державне кредитування здобуття вищої освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://soskin.info/ea/2011/9-10/201117.html>

2. Kirst M. Comment on Goals and the Standards Movement / M. Kirst // Brookings Papers on Education Policy : 2008 / ed. by D. Ravitch. – Washington, D.C. : The Brookings Institution Press, 2008. – P. 206–208.

3. American Council on Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.acenet.edu>

4. Колісніченко Н. Альтернативні джерела фінансування вищої освіти: досвід США [Текст] / Н. Колісніченко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України (укр.). – 2008. – № 1. – С. 320–326.

5. Румянцев А., Коваленко Ю. Світовий ринок послуг [Електронний ресурс] / А.Румянцев, Ю.Коваленко. - Режим доступу: http://ebooktime.net/book_67_glava_66_.html.